

UČITELJSKI Tovarish

Glasi Udruženja Jugoslov. Učiteljstva — Poverjeništvo Ljubljana.

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovarisha
v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6.

Rokopisov ne vračamo

Vse pošiljatelj je pošiljati franko.

Učiteljski Tovarish izhaja vsak četrtak pop. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Za neorganizirane 30.— Din, za naročnike v inozemstvu 40.— Din letno. Posamezna številka po 7.— Din.

Za reklamne notice, pojednala, poslana, razpise služb je plačati po 75 para za vsako petit-vrsto. Priloge stanejo poleg poštne še 25 Din.

Telefon uredništva
Štev. 312.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat 75 para za nadaljnja uvrčenja primeren popust. Oznanila sprejema upravništvo lista.

Članstvo ljubljanskega Poverjenišva UJU ima s članarino tudi že plačano naročnino, torej ni treba članstvu naročnine posebe plačevati.

Naročnino, reklamacije, t. j. vse administrativne stvari, je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovarisha
v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6./I.

Poštni čekovni urad št. 11.197.

Reklamacije so proste poštne

Naš tisk.

Največjega pomena pri vsakem organiziranem delu je tisk, ki zastopa in napravlja na eni strani javno mnenje organizacije, širi ideje, ki jih zastopa organizacija in na drugi strani vzdržuje prestiž, ki ga potrebuje organizacija v svrhu svoje avtoritete, s katero uveljavlja svoja načela pri organiziranih članih in javnosti.

Pri nas se krije prestiž organizacije s prestižem stanu!

S tiskom si osvaja svet posamezniki, skupine, narodi in države. Napoleon se je izjavil: »Eden dobro vpeljan časopis mi nadomešča sedem armad!«

Tudi naš stan občuti vpliv nam nasprotnega tiska, ki nam ne škoduje le stanovsko, ne škoduje le šoli in učiteljstvu, ampak izrablja svoj vpliv v to, da nam izpodjedla socialno pozicijo v narodu; da napravlja nam nasprotno javno mnenje v narodu; da nam jemlje avtoriteto in prestiž v narodu in nam na ta način onemogočuje uveljaviti se socialno v njem!

Tisk je ono, kar nam največ škoduje, — shodi itd., kar se vse še izrablja proti našemu stanu, je boli sekundarnega pomena.

In proti temu tisku stojimo mi še slabo organizirani nasproti.

Naš tisk bi moral biti zastopan: iz mladinskega lista namenjenega šolodolžni mladini na nižji in posebej na višji stopnji; iz mladinskega lista, namenjenega šolodrasli mladini; iz vzgojno gospodarskega družinskega lista, namenjenega staršem; iz tednika informativno politično gospodarskega značaja, namenjenega kmetiskemu delu naroda; iz neodvisnega informativnega dnevnika. Poleg tega: iz mesečnika, namenjenega sistematični vzgoji našega stanovskega naraščaja, za čimvišjo in čimtemeljitejšo izobrazbo na vseh poljih, na kolih bo moral delovati; iz stanovsko-političnega tednika; iz pedagoško-znanstvene revije, ki bi izhajala polmesečno in bi poleg pedagoških vprašani obravnavala akademično tudi druga vprašanja socialno-političnega značaja.

Izven teh rednih listov bi potrebovali tudi zaloge obširnejših publikacij, ki bi razpravljale o vprašanjih našega delavnega polja.

LISTEK.

ERNEST TIRAN:

O črtanju zvezkov in tabel.

Pravi sv. Pismo, za vsako nepotrebno besedo boste odgovor dažali na sodni dan... mene je zadela kazen kar na mestu... Pri slučajnostih sem prosil nadučitelja, naj da prepleskati tablo v mojem razredu; vsa siva je že in tudi načrtana ni... Pa sem dobil odgovor: »Boste za prihodnjo konferenco sestavili referat; zakaj hočete imeti tablo črtano. Naslov: »O črtanju zvezkov in tabel.«

In sem prebrskal celo knjižnico, trije smo brskali, a našli niti ene same suhe vrstice o črtanju zvezkov ali tabel. Šele zdaj sem se v polni meri zavedel težkoče, ki me čaka pri obravnavanju take že a priori suhoparne, poleg tega pa še nenačete snovi.

Moderna pedagogika zahteva najskrbnejšega upoštevanja otrokove duše. Poglejmo, kaj pravi psihologija k našemu

Le s takim tiskom bi stali dobro oboroženi v javnosti!

Iz tega pa se nam rodi tudi vprašanje nepopolnosti našega tiska in tiskovne organizacije: na drugi strani pa uvidimo, kako potrebna nam je bila ustanovitev posebnega »tiskovnega odseka« v naši organizaciji, ki bo reguliral to vprašanje.

Problematično je, če je dobro, da bi si vse panoge tega tiska ustanovili sami, da bi se s tem separirali in bi šli preko že ustanovljenega in vpeljanega tiska v narodu, ki nam ni nenaklonjen. Nasprotno, menili bi, da smo se dosedaj premalo posluževali tega tiska, da smo ga premalo izrabili v korist svojega stanu, da smo se preveč zapirali v stanovski tisk! Naj narod spozna naše mnenje, naše stališče, naše nazore: naj spozna, da mu nismo tako tuji, kakor to slikajo nam nasprotni elementi!

Toda tudi v tem oziru je bila naša napaka, da smo se zatekali le v meščanske liste — le navzgor — ne pa v liste, ki so namenjeni masi naroda med katero živimo in za katero delujemo. Smer našega dopisovanja in sodelovanja pri listih naj se v tem pogledu izpopolni! N. pr.: v našem narodno-prosvetnem delovanju, gibanju in stremljenju naj ne izre samo stanovsko glasilo temveč tudi tisk, ki pride v maso, med ljudi, med katerimi delujemo. Seveda, v temu primerni obliki!

Prepričani smo, da bi naše organizirano sodelovanje in dopisovanje tudi v drugem pogledu lahko koristilo in dvignilo naše nam prijazne dnevne liste in v prvi vrsti tednike, ki so nam prijazni in naklonjeni v masi naroda med katerimi delujemo.

Spoznanje naj rodi v novem letu — delo! Ne pričakujmo pa, da nam bodo drugi kaj dali, če mi nim ničesar ne bomo nudili.

Darujte 7% državno posojilo Učiteljskemu konviktu in Učiteljskemu domu!

noglavju. Predno razmotrivamo o tem, je potrebno da nekoliko osvežimo svoje znanje o procesih, ki se vrše v otroškem možganju, ko vzame v roke pero.

Pri elementarnem branju se združijo optična slika glasu, t. j. oblika črke z glasom samim tako, da se pozneje pri optičnem doznatku črke pojavi v zavesti takoj njena glasovna vrednost. Pri pisanju pa je pot obratna: glas mora priklicati v zavest svojo sliko-črko. To pa je neizmerno težko. Spomnite se, nekdo, ki sicer dobro razume, kar čuje v tujem jeziku, sam pa ne more govoriti. Pisanje je analogon. V večini slučajev otrokova spretnost v pisanju niti zdaleka ne dosega spretnosti v branju. Kako to? Vzrok tiči v bistveni razliki med nazorom in predstavo. Predstava ima sicer to prednost, da traja dalj časa (n. pr. se spominimo in lahko predstavimo nekoga, ki je morda že pred leti umrl), zaostaja pa za njim, kar se tiče določnosti, (Poteze, oblike, barve, tipični znaki). Takrat je predstava v našem spominu mnogo medlejša, nepopolnejša, manj značilna. Otrok pri čitanju vidi črko in spozna; pri pisanju pa mora

„Dajte nam kmetijsko naobraženega učiteljstva“*

Z neumnostjo in vzgledno požrtvovalnostjo je delovalo in še deluje naše starejše učiteljstvo med kmetiskim ljudstvom za njegov napredek. Ne ostanja le v zaprašenih sobah, med štirimi stenami, temveč zaveda se da je kmetijstvo steber države, od katerega je odvisen vsak posameznik in vsa država in zato dela zani. Če je blagostanje pri kmetu, potem ni pomankanja pri nikomur.

Glavni viri dohodkov našega kmeta pa izvirajo iz obdelovanja polj, živinoreje, vinogradništva, sadjarstva in čebelarstva. S tem se je naš kmet že od nekdaj pečal in najbolj se mu prikloni, ako kramljas ž njim o njegovem delu in mu daš navodila kako si s nametnim gospodarstvom pomnoži in zboljša svoje dohodke. To je prav dobro razumelo naše starejše učiteljstvo in za to si je tudi znalo pridobiti med našim ljudstvom ugled, spoštovanje in hvaležnost. Le vprašajte našega kmeta, kdo ga je naučil oplemeniti sadje, vrtnice, to in drugo, in odgovoril vam bo kratko in odločno: šola, gosp. učitelj. Da, takrat, ko je bil pri nas še prejšnji gosp. učitelj, takrat smo se res učili v šoli nekaj, kar je kmetu koristilo. Le škoda, da ni danes več tako. Še danes se rad spominjam, s kakim veseljem smo hodili na šolski vrt, kjer smo pod skrbnim vodstvom našega učitelja opravljali vsa čebelarstva in sadjarstva dela. Znal nas je ne le navaditi, temveč tudi navdušiti, da je postal vsak res dober sadjar in čebelar. Vedno nam je povdarjal, da nauči ena ura praktičnega dela gojenca več kakor več dni trajajoče samo ustno razlaganje. S tem je pridobil učitelj srca nas vseh in šola nam je bila naš drugi

* Ta članek prinaša »Kmetijski list« v svoji 51. številki, dne 20. decembra 1922. Vsebuje poleg druge, tudi mnogo pozitivne kritike. Izvedba te zahteve, pa ni v rokah učiteljstva, ki je že zdavnaj zahtevalo reformo učiteljstva, temveč v prvi vrsti je to v rokah kmetiskih poslancev in ministrov, da pospešijo to vprašanje. Veseli nas, da se ljudstvu objektivno pojasnjuje taka vprašanja, da se na shodi in v tisku objektivno govori o šolskih vprašanjih, ker s tem se narodu koristi. Za pozitivno kritiko smo vedno vsprejemljivi in se je ne bojimo. — Uredništvo.

dom, učitelj pa naš drugi oče. Še po dokončanih šolskih letih smo prav radi zahvalili k njemu ali ga pa vabili v naš sadovnjak ali vinograd ter mu z veseljem razkazovali sad njegovega truda in nauka, kar mu je bilo v veliko zadovoljstvo in plačilo. Skratka: Bil je naš in mi njegovi in Bog obvaruj, da bi kdo slabo govoril o njem ali o šoli. To so bili res idealni delavci med našim narodom, ki jim ohrani vedno svojo hvaležnost, ker ve ceniti njih delo.

Tako je bilo v bivši neagrarni Avstriji. Danes temu ni več tako, dasi ravno smo pričakovali v agrarni državi podvojeno delo in navdušenje. Starejše učiteljstvo je deloma pomrlo ali stopilo v pokoj, deloma pa odšlo radi študiranja svojih otrok v mesta. Mlajša generacija pa žal daleč zaostaja za starejšo in dostikrat nima pojma, zmožnosti niti veselja do kmetijskega pouka. Vsi bi bili najrajši v mestu in tako je nastal med narodom in učiteljstvom prepad, ki grozi da postane lahko nepremostljiv.

Pogubne posledice so že tu. — Včasih so klicali kmetje: »Dajte nam šol, dajte nam učiteljev!« Danes pa slišimo: »Preveč je šol, proč z njimi!« In kdo je temu kriv? Učiteljstvo? Dvomim. Poznam jih dosti in vem, da so požrtvovalni in bi tudi radi delali, toda manjka jim strokovne naobrazbe ker je bil pouk na učiteljsku nenoden formalizem, njih praktična izvežbanost pa pod vsako kritiko. Vsi prihajajo še danes iz učiteljskega učitelja, ki ne zna lo razločevati niti navadnega žita, kaj še, da bi bili izvežbani v razmnoževanju in požlahtnjevanju dreves, čebeloreji umnem kmetijstvu, naprednem vinogradništvu itd. Vse to pa je neobhodno potrebno za vsakega podeželskega učitelja. Med tem, ko se jih muči z raznimi vrstami cvetlic in trav, ne znajo svetovati kmetu, kako pridelava več krme, kako po zobeh spozna starost živine, kako se obvaruje škode po divjačini kako je treba obrezati vrtnice, trte ali drevesa in zatirati razne poljske in gozdne škodljivce. Na učiteljskih se podaja vse polno nebitvenega, a veliko premalo bistvenega. Učiteljskim manjka strokovnjaka, vodnika, ki bi jih znal navdušiti za kmetijski

nani le po piše. Otrok bo vzel ravnilo ali pokrov od škatle ali bogve kaj in si bo napisal najprej načrtal... Naravno pa je, da zahtevamo od otroka na tej stopnji le pooblašja, ker kdaj naj sicer zadosti šola zahtevi ljudstva in — življenja, da bodi pisava ne samo čitljiva in tekoča, temveč tudi lična? In nazadnje zahteva prej omenjeno olajšavo tudi pedagogika sama v onem pravilu, ki je njen fundament za vse večne čase: Od lažjega k težjemu.

Zdaj poglavje o psihologiji elementarnega pisanja nekoliko podrobneje. Elementarno pisanje tukaj v tem smislu in pomenu, da pisanje na tej stopnji še nima direktnega smotra, temveč je še samo sebi namen tvoriti nekako predstopnjo, vajo za uporabo v življenju. Otrok je sprejel sliko glasu: ko jo vidi drugič, jo spozna; to je nekaj asimilacijski pojav. Čutni utis se z reproducirano spominsko sliko strne v eno, akoprav se otrok — pa odrasli ravnotako — zave navadno samo prvega člena te zveze. Značilen pojav zato pa je občutek, ki ga spremlja in ki ga imenujemo poznanje. Čim pogostejše kak utis sprejemamo, tim bolj nam je olajšana določ-

znak za črko šele poiskati v svoji take mrtve kljake tako rado pozabljajoči glavici. Ni čuda torej, da piše toliko počasneje in še dela poleg gorostasne napake! Pri reproduciranju te končno večalimani točno najdene črke pa se pojavi nova težkoča: otrok se njene oblike v spominu sicer zaveda, izginili pa so vsi tipični znaki, ki bi mu omogočili, da napiše črko prav, t. j. lepo. Velikostno razmerje med črkami male srednje in cele dolžine je nejasno: istotako razmerje med posameznimi sestavinami poedinih črk. Oblika potez je otroku seveda že popolnoma stranskega pomena. Nisem li zdaj upravičen, da odvezam otroku vsaj en del te njegove težave, vsaj orientacijo po papirju? S tem ga razbremim in mu omogočim, da se tem intenzivneje lahko poglobi v težo in razmerje črkinih delov med seboj — v reproducirano pravilnih potez. Otrok, ki se še bori s spominskimi predstavami črk, nismo s tem ničesar podarili: to je njegova upravičena, čeprav nima in komaj posredno izražena zahteva. Poskusite, dajte otroku kos nečrtnega papirja, na mu ukažite, naj

pouk in to je glavni vzrok, da imajo mlajši učitelji žal tako malo veselja za sadjarški in kmetijski pouk. Tako žalostne so v tem oziru razmere, da se v minulih počitnicah ni priglasilo niti toliko učiteljev, da bi se mogel prirediti za ne kmetijsko nadaljevalni tečaj na Grmu. — Žalostno to da resnično!

Kam jadramo! Ali sme iti tako naprej? Ne in ne! V kratkem bodo naši vrtovi propadli. Kaj torej storiti? Kaj nam koristijo razni sadjarški in vrtnarski nadzorniki, če ne bodo imeli kaj in koga nadzirati? Ključemo nim in merodajnim oblastem: **S kmetijskimi strokovnjaki naprej na učiteljska,** kjer naj vzgajajo kmetijsko naobraženo učiteljstvo. Šele potem se naj jih pošilja po deželi ustanavljati in nadzirati šolske vrtove. Le strokovno naobražen specialist more strokovno naobraziti druge. Če se priznava da je za pouk zdravstva potreben zdravnik, potem se mora tudi priznati, da je za kmetijski pouk na mestu edino izprašen agronomstrokovnjak. — Nihče ne more vse znati, vsako polovičarstvo na vzgojnem zavodu je pa skrajno škodljivo.

Naš klic in naša zahteva je in bo: **Dodelite takoj početkom II. semestra učiteljskem kmetijski in vrtnarske strokovnjake,** ki bodo znali vcepiti učiteljskim veselje do kmetijskega pouka. Samo tako dobimo kmalu kmetijsko naobražene učitelje ki bodo res prava in na trdna opora našemu kmetu.

Našim književnikom!

Malokatera doba je bila umetnosti tako nenaklonjena kakor je sedanja povojna brutalna doba, ki s svojim materializmom pritiska k tlem vsak pokret in vsako ustanovo, ki bi slonela na principih altruizma in medsebojne pomoči. Naši umetniki, med njimi zlasti književniki, so vsled razmer na našem književnem trgu v obupnem položaju najbolj brezobzirno izkoriščani. Izkoriščani so duševno, ker morajo pisati tako, kakor veleajo drugi in ne, kakor jim velela duša, izkoriščani so materialno, kajti njihovi nizerni honorarji so v kričečem protislovju z dobički založnikov.

Književniki lahko apelirajo na altruizem — s tem pa današnjih razmer ne bodo izboljšali. Izhod jim ostane edino le v samopomoči. Ta pa je izvedljiva le v velikem udruženju, kakršno hoče oživiti v korist književnikom sedaj v Beogradu osnovana zadruga »Polet«. Vsi, ki potrebujejo založnika, naj postanejo s pomočjo zadruga »Polet« samji svoji založniki, gospodarji svojega dela tako v duševnem, kakor v materialnem pogledu.

Vsak zadrugu »Polet« plača vsaj en zadrugni delež (Din 200); z izpolnitvijo te dolžnosti pa ima pravico zahtevati od zadruga, da mu razproda knjigo, ki jo je izdal v lastni nakladi, oziroma uživa ugodnosti, da dobi potrebno posojilo za izdajo svojega dela, ki bi jo eventualno zadruga sama ter po pokritju posojila izplača ves nadaljni izkupiček avtorju.

Evidentno je, da bo mogoče v manjšem obsegu ta načrt izpeljati že tedaj, ako stopi v zadrugo, vsaj tisoč zadrugnikov. Ker so pozvani v zadrugo pisatelji, pesniki, znanstveniki itd. iz vse Jugoslavije, je zadruga »Polet« že danes gotova stvar. Vsi, ki vam je kaj na tem, da se enkrat za vselej osvobodite izkoriščanja, ki hočete sadove svojega truda tudi uživati, ali ki se za zadevo sploh zanimate, se javite zadrugi »Polet«, **Beograd, Poenkareva ul. 31,** od koder dobite podrobnejše podatke in navodila.

Obrambni vestnik.

— ob Izvod Krma. Nehvaležno delo je umivati zamorca da bi bil bel; še ne hvalježejši posel je učiti Domoljuba, da bi bil resnicoljuben. V božični številki se jezi, zakaj se niso udeležili šol, otroci črne maše za pok, župnikom Gabrškom. Dopisnik zmerja na vse vetrove in kliče na pomoč okr. šol, svet ter celo nadzornika kapeta. Kie je neki pozabil se uč. šolskega inštruktorja v St. Vidu? Bp. bi bilo, da bi poprej pomislil: 1. **Kdo in kdaj** je obvestil šol, voditelja v Tomišlju, da se sploh vrši rekvem za Gabrškom? To bi zahteval od vsakega povprečnega človeka že navadni takt. — 2. **S kom in kje** se je šol voditelj pogajal in pogodil, naj se vrši rekvem ob 8. uri in ne ob 7? — To je popolnoma iz trte izvito da more potem dopisnik zavijati z loparjem po »zagrizenem liberalnem in sokolskem somišljeniku« Troštu. — 3. Če misli dopisnik, da nima šol, mladina v Tomišlju drugega opravila nego čakati Boga na milo, kdaj pride štiški dekan maševat za mrtve v cerkev, se zelo, zelo moti. Spominu pok. župnika bi bil veliko več koristil, ko bi bil naznanil šol, vodstvu v Tomišlju, kdaj se vrši zadušnica. Potem šele, ko bi njegovi želji ne bilo ustrezno, bi imel vzrok, da spusti svojo jezo na šol, voditelja. No, vsakdo ima svoje nazore glede takta kakor tudi napadov v časopisih. Zato lahko rečemo: Kakršen list, taki dopisniki in obratno. Z liberalstvom in sokolskim somišljenjem udrihati po nasprotniku je danes zelo obrabljeno orožje. V času, ko se v Ljubljani brati klerikalec s komunistom, ko voli škof z boljševikom, socialistom itd., bo treba poiskati še kaj bolj originalnega. Domoljubove čenče in laži ne morejo škodovati poštemu človeku, ki je nasprotnik klerikalne vsemogočnosti. Dolžnost sorodnikov pokojnikovih ali njegovih prijateljev je, da obveste recimo razne korporacije, kdaj se vrši pogreb, sicer se jim pozneje ni treba čuditi ako je mala udeležba. Ali naj čakajo pogreba cele ure, celo dopoldne. Nikdo ni rad samo za štafažo. 18. dec. 1922. se je vršila pa v Tomišlju osmina pogreba pok. župnika. Takih osminskih črnih maš se navadno udeležijo samo najbližji sorodniki, ne na šol, mladina in drugi. Cerkev je bila ta dan domalega prazna. Ako je bila to pogrebna maša, zakaj se je niso udeležili v večjem številu župljani? Ljudje imajo v adventu lep čas tudi pod Krimom. Ne jezite se na Trošta in njegovo liberalstvo! Dopisnik Domoljuba, to je pa drugačna povest.

Iz Jugoslavije.

— **Izmena režima — izmena uradništva.** Posebno nezdave razmere in nestalnost pri reševanju posameznih vprašanj prinaša sistem, da se izmena režima izmenja tudi višje uradništvo. Ne strokovnost, temveč partizanstvo odloča pri nameščenju uradništva. Novi minister prosvete si je dal predložiti listo vsega uradništva v ministrstvu. Sedaj pa čitamo v Nar. Prosv., da je odredil sledeče izpremembe: Poročilo se glasi: »Po obaveštenjima koja smo dobili u Ministarstvu Prosvete biće postavljani i to: za načelnika opšteg odeljenja g. dr. Svetolik Stevanović direktor Prve beogradske gimnazije; za načelnika srednje nastave g. Ljuba Jovanović prof. četvrtbe beogradske gimnazije; za načelnika osnov. nastave, g. Jova D Jovanović, školski nadzornik za grad Beograd. Dosadnji načelnik opšteg odeljenja Ministarstva Prosvete g.

Lazar Knežević odlazi za direktora Prve beogradske gimnazije, a g. Vlada Radojević dosadnji načelnik osnov. nastave biće postavljen za direktora gimnazije.

— **Neznosne razmere.** »Nar. Prosv.« poroča o naravnost škandaloznih razmerah, ki vladajo na jugu naše države. Iz članka posnemamo: »Iz raznih strani države prejemamo brzojave, da učiteljstvo celih okrajev po več mesecev ne prejema plače! — Mi oddajemo te pritožbe na pristojna mesta. — Izgleda, da vse to niti najmanj ne zgane one gospode v toplih pisarnah, ki ravno v teh dneh predlagajo sami sebe za odlikovanja, dobijo pohvale in odlikovanja poleg drugih beneficij in honorarjev, ki so jih izposlovali. — Na naše mnogobrojne proteste nam oni odgovarjajo z nekim otvarjanjem trimesečnih kreditov. Medtem minevajo meseci in to stanje se stalno prolongira naprej in ga ni konca. — Izgleda, da ta gospoda ali neče ali ne more izvršiti svojih službenih dolžnosti in neče posnemati onih, ki daleč v vaseh brez potov gladni vrše svojo službeno in s tem državno dolžnost, ki hodijo sedaj, v zimski dobi le v letni obleki, brez zaštite proti mrazu po 30 do 40 km do osrednjega mesta po plačo, a je zopet in zopet ne dobe. Vračajo se zopet že petič, celo šestič, niti s pet para v žepu k svoji gladni družini in so primorani prositi kaše na upanje, da prehranijo svojo družino in sebe. To se ponavlja mesec za mesecem, a gospoda, ki se jih to tiče, mirno vztrajajo brezdelno na svojih mestih in izdelujejo predloge za svoja odlikovanja, potovanja na državne stroške v inozemstvu in tem slično! — Dodati moramo, da ogorčenje učiteljstva ne tiče uradništva v ministrstvu prosvete, ki točno vrši svojo dolžnost in ga tudi ne delamo odgovornega za to. — Naj bo konec teh škandaloznih razmer, ki jih slika »N. P.« v svoji 96 števi. Te razmere so višek, ki zahteva brezobzirnega boja in čiščenja!

— **Tudi: nedostaki pri izplačevanju plače.** Pišejo nam: Kot stalni učit. brez stalnega učnega mesta sem bil na prošnjo s 1. okt. 1922 premeščen. Nastop službe je bil javljen takoj. Prej sem prejemal plačo redno vnaprej. Tukaj sem pa moral čakati do 11. nov. Že 1. sem upal, da dobim plači skupaj, a nič. Novembarsko sem sprejel 1. decembra. Trikrat sem se pritožil, kie zastaja izplačilo — dobil sem po dolgem času še le obvestilo, da bom v nadalje prejemal plačo za nazaj, do zrelostnega izpita. Obrnil sem se na tovariše ki so z menoj maturirali, naj mi poročajo, kako prejemajo plačo oni. Nobenega še ni doletela ista usoda. — Že itak prikrašeni pri borem zaslužku vsled selitve, mi prvič pošljejo plačo za mesec pozneje oziroma 1 m. in 11 dni. Ali ne opravlam isto službo, kot vsi moji tovariši v isti kraljevini in če že moram prej zaslužiti, zakaj se mi zasluženo ne pošlje točno. Kako pa udriha šolska oblast po učitelju, ki je za las popustil točnost. Ali se zopet vrača čas tlake in časi da bo moral učitelj orglati, ministrirati in igrati cerkovnika da si še vsaj nekaj časa ohrani življenje v že itak polmrtvem telesu.

— **Svetozar Pribičević kao Ministar Prosvete.** Sa stolice ministra prosvete je g. Svetozar Pribičević, koji je u novoj državi našoj znatan period vremena zauzimao taj položaj. — U ovom trenutku bilo bi pravo poltronstvo prečutno preći preko ovoga čina i ne osvrnuti se na njegov pravac prosvetne politike. — Mi na ovom mestu ne mislimo ni hvaliti ni kudit njegov režim, i još manje govoriti o političko radu g. Pribičevića. O tome

radu raspravljaje se u političkim listovima i govoriče se na mestu gde se tretiraju politička pitanja. Ovde pak, bez obzira na njegov politički rad, mi mislimo osvrnuti se na njegov pravac prosvetne politike u pogledu osnovne nastave i učitelja. — Mi učitelji, bez obzira na političku borbu, umeli smo uvek poštovati prave prijatelje učiteljske i uzvisujući se nad sitnim partiskim strastima odati priznanje svima, koji su umeli shvatiti prave interese prosvete i učiteljstva i za njih se založiti. — Držeći se toga, i u ovome trenutku, slobodni od svih ličnih i partijskih raspoloženja, mi ispunjavamo samo dužnost javnog učiteljskog glasila kad pokušavamo da na ovome mestu damo kratku karakteristiku njegovih shvatanja i tendencija u pogledu osnovne nastave i učiteljstva. — Glavna zasluga njegova, koja nadkriljuje sve nedostatke njegovog režima, sastoji se u tome, što je kao malo ko u novome dobu shvatio važnost učitelja i narodne škole u životu našeg naroda, i što je kao državnik napredak prosvete i boljitak učiteljstva u punoj meri indentifikovao sa najvišim interesima države. — Režim njegov, kao što to obično biva, imaju ljudi koji su ga zloupotrebljavali i mi smo protiv toga u svoje vreme otvoreno dizali svoj glas; ali njegove lične namere u pogledu učitelja bile su uvek na korist i škole i dobro učitelja. U nekoliko mahova on je, kad su bili u pitanju naši materijalni interesi, pravio pitanje od svog daljeg opstanka u kabinetu. — Dobra stvar po učitelje bila je i u tome što je, zahvaljući svome uticaju u Vladi, bio u mogućnosti da svoje zahteve u pogledu učitelja privede u delo. To je se pokazalo prilikom pitanja učiteljskih dnevnica, unošenjem zakona o nar. školama u program koalicionne vlade itd. — Pored svega toga on je težio da osnovnu školu preda potpuno u ruke učitelja, da stvori učitelju mogućnost za napredovanje u karijeri i da osnovnu školu emancipuje od uticaja srednjoškolskih profesora. U svima sukobima povodom ovoga on je bio na našoj strani ističući princip da u pitanju osnovne nastave treba uvek čuti glas učitelja i da za učitelje ne treba raditi ništa bez učitelja. Njegovom ličnom inicijativom u projekat novog zakona o narodnim školama unesene su mnoge korisne odredbe, u pogledu izdržavanja škola, škol. nadzora itd. koje su bile davnašnja želja učitelja. — Pored g. Ljubomira Davidovića starog i osvedočenog prijatelja učiteljskog mi učitelji možemo s punim uverenjem i jednim osećanjem dužnosti zabeležiti i ime g. **Svetozara Pribičevića** u red pravih učiteljskih prijatelja. — »N. P.«

— **Novi min. prosvete Miša Trifunović.** U izbornom kabinetu g. Pašića, položaj ministra prosvete zauzeo je G. Miša Trifunović narodni poslanik i predsednik Zakonodavnog Odbora dosadanje Skupštine. G. Trifunović je poznat većini naših učitelja iz svoga ranijeg ministarovanja, no radi mnogobrojnih naših čitalaca iz novih krajeva, mi ćemo u ovoj prilici progovoriti ukratko o njegovom ranijem radu. G. Miša Trifunović je iz ranije bio poznat kao mladi politički prijatelj starog prote Durica, poznatog vode užičkih radikala, jednog od glavnih osnivača stare Radikalne Stranke u predratnoj Srbiji i poznatog narodnog borca iz teških vremena reakcije i ličnog režima poslednjih Obrenovića. Postruci profesor, g. Trifunović bavio je se problemom osnovne nastave i narodnog prosvetčivanja i u krugu svojih političkih prijatelja važio je kao poznavalac tih stvari. Kao takav on je na zemaljskom

tev individualne identitete, tem krajiši je k tel določitvi potreben čas, tem mani pa tudi nastopi ta občutek poznanja. Imenujemo ta občutek neposredno spoznanje. Če na obstojajo med obema členoma (slika v zavesti in predmetom) bistveni razločki, tedaj rabimo za spoznanje šele nekaj — večalimani, kakoršen je pač razioček — časa. To spoznanje imenujemo posredno.

Iz navedenega sledi, da je določilna za večjo ali manjšo hitrost tega procesa poznavanja pogostost ponavljanja in pa — kvaliteta v spominu skritih predstav. Uporaba za naš slučaj. Otrok je sprejel sliko glasu. Črko; ko io vidi drugič, io spozna. Čim pogostejše na bo on videl to črko in čim enotnejši bo utis o njej, čim mani si bo ta črka v vseh raznih slučajih različna (tu prihajajo kot bistvene sestavine utisa že najneznatnejše variante lege posameznih črt, velikost in razmerje potez itd. v poštevi!) — tem hitreje bo otrok preokračil pot od posrednega, težavnejšega, dolgotrajnejšega, do neposrednega, mehničnega, brezprimerno lažjega in krajšega spoznanja. Ni torej vse eno, vidi

li otrok črko oz. io piše sam enkrat večjo, enkrat manjšo; mora io, dokler ni preokračil gotove črte v svojem duševnem razvoju, vedno primerjati, videti (sorazmerno z drugimi) vedno enako, če hočemo, da bo utis ki naj ga reproducira, enoten, črka, ki io bo pisal, vedno enaka, pravilna — lepa.

Tu začenja stara pesem, 5. formalna stopnja — vaja. Ni ga učitelja, ki bi ne priznal odločno važnosti vaje. Repetitivno est mater studiorum, so vedeli že pred dvajsetpetimi stoletji in ravno v tem pogledu se v šoli največ greši. Zakaj na bi zametovali vajo prostovoljno in namenoma, res ne morem razumeti. Če moramo in tudi popravljamo jezikovne napake v otrokovem govorjenju in ga navažamo na enotno, edino pravilno obliko, zakaj ne bi popravljali oblikovnih nanak? Zakaj ga ne bi navažali tudi tu na strogo samo eno edino obliko? Sai ta ostane celo zapisana črno na belem in pisava je fotografija človeka, dočim beseda — ni konj? Sai bi človek, ko doraste prišel polagoma sam na pravo jezikovno obliko: čemu izgubljamo čas z metodiko spisja, pravopisja,

slovnice? Kaj ni izgubljen čas? Otrok bo govoril, ko doraste, ravno tako, kot govori njegov oče in mati! Vidite, nihče ne dvomi o potrebi imenovanih panog jezikovnega pouka: in vendar bo imel šoli odrasel človek za nadaljno izobrazbo na razpolago knjig, kolikor jih bo hotel. Zakaj na bi hoteli preskočiti vajo, pridobiti časa na rovaš temeljitosti pri lepopisju, v predmetu, kjer se z izstopom iz šole vsa vaša z vso sigurnostjo neha!

Kako pa naj vadimo enotni utis, o katerem sem izvajal, da je predpogoji, na nečrtanih zvezkih? Ravno črte so, ki kažejo učencu, ne da bi se cepila pri tem njegova na tehnično reprodukcijo črke obrnjena deloma energija, tisto enotno velikostno sorazmerje med posameznimi črkami in njih deli, ki je ravno oni činitelj, ki ustvarja enoten utis — ličnost. Jaz pomagam — seveda individualno, po potrebi, svojim učencem celo s še eno lineaturo, ki stoji z ono vodoravno v kotu približno 50° in so mi učenci za trud zahvalni stem, da se že v par tednih, kvečjemu mesecih za vselej odvadijo vseh premalo ali preveč ležečih, ter, kar je še

več vredno, vseh zlomljenih glavnih potez, ki najbolj motijo ličnost pisave.

Že sem stem zašel v odstavek, ki sem mi namenil mesta pravzaprav šele zdaj. S čim naj mi pospešujem opisane psihične vrste, kako utemeljimo svojo metodo na psihološki zakon o zvezji in obnavljanju predstav. Jaz sem mnenja:

Otrok riše izrazujoč svoje predstave. To je spretnost. Tudi glasovi, ki jih prve mesece elementarnega razreda poznamenuje, so samo nekako personificirane, torej tudi njegove predstave, akoprav smo jih že usmerili v čisto določen pravec. Gre se nam na tej stopnji tudi v prvi vrsti, da navadimo otroka pravilnega držanja, sploh uporabljanja pisalne orodja. Pisanje kot tako bi nam moralo biti šele v drugi vrsti namen in cilj našega pouka. Tu bi lahko s kakršnimkoli pedantičnimi, prehitvajočimi zahtevami ubili otroku veselje. Naj piše po mili volji: čim več in čim bolj »velikopotežno«, tem bolj bodimo veseli. Tukaj, dokler traja ta stopnja, tem odločen pristajš popolne svobode in popolnoma praznega, nečrtanega papirja. Ker pa je pi-

kongresu radikalne stranke u prošloj godini izložio svoj opsežan referat o pitanju osnovne nastave. Taj referat objavljen je u pedagoškom časopisu »Učitelj« organu našeg Udruženja i sadrži važne podatke i opažanja u pogledu naših škola i u opšte narodnog prosvjećivanja. Za vreme izgnanstva, kad smo se poticali van Otadžbine, g. Trifunović je na Kršu u jedno vreme zauzimao položaj Ministra Prosvete. U krugu svojih bližih poznavaca, g. Trifunović važi kao čovek širih pogleda i dobrih namera a u prosvetnim pitanjima on već ima dosta iskustva jer je do sad u nekoliko prilika zauzimao položaj Ministra Prosvete. Specijalno sad, on ministruje u jednom partskom izbornom kabinetu, u prilikama u kojima se u istini traži velikog takta, savladivanja i otpornosti prema mnogim uticajima... Čime će biti njegovo ministrovanje obeleženo u ovom teškom vremenu idemo da vidimo... — N. P.

— **Klerikalne laži.** Iz našega ponatiska uvodnega članka iz »Kmetijskega lista«, ki smo ga mi ponatistili zgolj zaradi narodno-političnega dela, je napravil »Slovenec« zlobno zavito tendenciozno poročilo. O napadu na duhovščino in SLS v članku sploh ni govora, zato naj naši čitatelji čitajo »Slovenčev« laž, da sami izprevidijo zlobo. »Učit. Tov.« pa krajnim šolskim svetom in knjižnicam ni potreba prepovedati, ker ga ne prejemajo in »Učit. Tov.« niti ne reflektira na njih naročbo. »Slovenčev« laž pa se glase: »Učiteljski Tovariš« ponatiskuje v celoti tisti uvodnik »Kmetijskega lista«, v katerem se »napredna« inteligenca pozivlja, da naj kompaktno vstopi v kmetijsko stranko. Glasilo U. J. U., ki se vedno zaklinja, da je strogo nepristransko, prinaša ta poziv kljub temu, da je eminentno strankarsko-političen in napada tako SLS kakor duhovščino v celoti. Vendar pa slavni višji šolski svet tega lista krajnim in okrajnim šolskim svetom ter šolskim knjižnicam ne prepove, ampak priporoča, dočim je ekskomuniciral »Slov. Učitelja« zaradi »strankarstva«. Sicer pa pride čas, ko se bo gospodom to še zelo opletalo. Zanimiva je stvar bolj zaradi tega, ker kaže, da se hočejo stari in mladi »naprednjaki«, alfas »demokratije«, zbrati okoli kmetijacev, dobro vedoč, da jim volitve v skupščino prinese sicer neizogibno smrt. Pa jim jo bodo tudi tako. Tak pomen ima tudi Kukovčeva »kmetjsko-obrtna zveza« na Štajerskem. Pa je ni več živbe za centralistično bolezen.

— **Maribor da funkcijske doklade šol. voditeljem** — namesto države. Na zadnji seji je bilo sklenjeno: »Učiteljsko društvo za Maribor in okolico« prosi, da se šolskim voditeljem izplača stanarina. Finančno gospodarski odsek odklanja prošnjo z motivacijo dr. Verstovška, češ da zato ni nobene pravne podlage. Nadučitelj Tomažič stvarno utemeljuje upravičenost zahteve voditeljev po stanarini, ker nimajo voditelji za svoje državno delo nobenega plačila. Tudi mestni šolski svet je prošnjo priporočil Dr. Leskovar pa predlaga, da se stanarina ne prizna. Če na mislijo učitelji, da imajo pravico do nje, naj baie občno tožijo. Sodrugi Bahun trdi, da je za voditelje šol že čast precej vredna; ker pa stane občno vsa stanarina komaj 6600 Din redno, je tudi socijalistični klub za izplačilo. Klerikalec dr. Leskovar se oglasi še enkrat za protipredlog. Končno se stanarina na predlog demokratov prizna v obliki doklad za administrativna dela do ureditve pragmatike in sicer tudi za nazaj.

— **Odlikovanje pevskega zbora moravskih učiteljc.** Kralj Aleksander je odli-

koval pevskega zbor moravskih učiteljc, ki je z velikim uspehom priredil koncerte po naših mestih, z redom sv. Save III. razreda. Pevovodja zbora gospod Ferdinand Vach je bil odlikovan z redom sv. Save IV. razreda več članic zbora pa z redom sv. Save V. razreda.

— **Tovarišice in tovariši, na delo za naš edini mladinski list,** ki ga še imamo. List za šolodraslo mladino »Našo bodočnost« smo morali opustiti, list za starše, družinski list »Domače ognjišče« smo morali opustiti, ali naj propade še edini mladinski list, ki ga imamo v svojih šolah — »Zvonček«? Z velikimi žrtvami ga vzdržuje edino še organizacija, ki neče pustiti naše mladine brez lista. Zvišati je morala naročnino, a prepričani smo, da s primerno agilitnostjo in dvigom naklade bi jo lahko znižala. V vaših rokah, tovarišice in tovariši je usoda »Zvončka«, dvignete ga lahko pustite ga pa tudi lahko past. Če ne bodele storili ničesar za list, šteli bomo one, ki nam pridobijo novih naročnikov, ki se zavedajo položaja, in ki nam pomagajo dvigniti list!

— **Miss Eleanor Shoenberger, odposlanka »Podmladka Rdečega križa« iz Amerike** je obdarila za božič s pomočjo tukajšnjih članov »Podmladka Rdečega križa« sirote iz zavetišča v Strelški ulici št. 14 z obleko, igračkami in pecivom. Blago je darovala ameriška deca; deške obleke so izgotovili člani »Podmladka« iz salezijanskega zavoda, dekliške obleke in igračke pa članice iz meščanske šole pri Sv. Jakobu, iz Mladike in iz III. dekliške šole na Vrtači. Nekaj igračk so napravili tudi člani »Podmladka« iz I. mestne deške šole na Ledini. Obdaritev se je vršila dne 23. dec. v liceju. Učenke III. dekliške šole na Vrtači so prav prisrčno izvajale ljubko božično igro s petjem. Za vpriporitev te igre ima največ zaslug gđc. Albina Svetkova. Tvrdba »Svetla« pa je brezplačno oskrbela električno razsvetljavo božičnega drevesca.

— **Profesori učiteljske šole u Šbeniku** su se začlanili u onomašnje kotarsko učiteljsko društvo. To nam je osobito bilo drago čuti, jer to još bolje potkrepljuje naše nade, da će oni do tančina odgovarati dužnostima i pozivu, te mlade nam drugove u svemu pripravne poslati u svet. — Mi se uvek ponosimo s takovim drugovima! — Tako poroča »Pokret«. — V splošnem moramo povdarjati, da na Hrvatskem profesorji, posebno pa oni iz učiteljskega zela uspešno delujejo v prvih vrstah z osnovnošolskim učiteljstvom.

— **Ljudska izobrazba.** Društvo učiteljc v Beogradu otvori 15. januarja 1923 tečaj za učenke ki so dovršile ljudsko šolo.

— **»Zvonček« izhaja v mesečnih zvezkih** ter stane vse leto 20 Din, pol leta 10 Din četrt leta 5 Din. Na poročila brez istodobno vpisane naročnine se ne oziramo. Izdajatelj, upravnik in odgovorni urednik: Luka Jelenc, ravnatelj v Ljubljani, Franciškanska ulica št. 6. Rokopise je pošiljati na naslov: Uredništvo »Zvončka« v Ljubljani.

— **Maribor za revno deco.** V zadnji seji je bilo sklenjeno: Društvo za podporo revnih učencev mariborskih ljudskih in meščanskih šol prosi za primerno podporo. Na predlog nadučitelja Tomažiča se dovoli 30.000 K. Otroškemu vrtcu II. za božičnico na 4 tisoč kron.

— **Iz pisarne mestnega šolskega sveta v Ljubljani.** Mestni šolski svet ljubljanski je imel dne 13. decembra 1922 svojo redno sejo, o kateri smo preieli s'edeče poročilo. Predsednik proglasi sklenčnost

in otvori sejo. Zapisnik o zadnji redni seji z dne 25. oktobra 1922 se odobri brez ugovora. Na znanje se vzemo poročila o prezidialnih posredovanjih in pa o daljših dopustih izza zadnje upravne dobe. Sklene se predložiti višjemu šolskemu svetu ugovor proti kršenju in omejevanju zakonito zajamčenih pravic mestnega šolskega sveta v zadevi postopanja glede imenovanja začasnega učiteljstva, preskrbe učnih prostorov in uredbe pouka. Za podelitev dvoje v stalno popolnitev razpisanih katehetskih mest na mestnih javnih osnovnih in strokovnih šolah predložita se kompetenčna nasveta. Na znanje se vzemo inšpekcijska poročila o nadzorovanju III. mestne deške in III. mestne dekliške in pa vnanje zasebne dekliške osnovne šole uršulinske za šolsko leto 1922/23. Sprejmo se vsi s temi poročili združeni nasveti pedagoškega in administrativnega značaja. Poročila je predložiti višjemu šolskemu svetu v končno odobrenje. Reši se več internih vprašani gospodarske vsebine in sprejme se več ž njimi združenih resolucij. Potem se seja zaključí.

— **Lastnik »Zvončka«, Uduženje Jugoslovanskega učiteljstva — poverjenstvo Ljubljana** je bilo zaradi podražanja papirja in tiska sploh primorano zvišati naročnino na »Zvonček«: za leto 1923. na 20 Din. Prisiljeni zaradi draginje smo storili ta korak. Dobro vemo, da bodo naši mladi naročniki in naročnice težko zmagovali zvišano naročnino. Odrta nam je bila dvojna pot: ali zvišati naročnino, ali opustiti list. Odločili smo se za prvo, ker bi bila velika škoda opustiti list, ki že 23 let uči in zabava našo mladino in se li je tako zelo prikupil. Zato upamo, da nam navzlic zvišani naročnini zvesti ostanejo vsi dosedani naročniki in da se zglašijo še mnogo novih. — Zadnji številki smo priložili položnice, s katerimi naj nam naročniki nakažejo naročnino za leto 1923, in zaostanke iz prejšnjih let. Pripomniti moramo, da so še dobre tri petine naročnikov na dolgu z naročnino za leto 1922., nekateri še celo za leto 1920. in 1921. Vse te nujno prosimo da store svojo dolžnost in poravnajo svoj dolg. — Prvo številko prihodnjega leta 1923. bomo poslali vsem dosedanim naročnikom, z drugo številko bomo pa ustavili list vsem, ki popolnoma ne poravnajo svojega dolga. — V letošnjem letu so se pri razpošiljavi lista pripetile razne napake in zgodile nekatere nepravilike. Vzrok temu je bil, da sta nam že meseca februarja pošli 1. in 2. številka, a novi naročniki so se še vedno zglašali. Pisali smo jim sicer, če se zadovoljijo z listom tudi brez 1. in 2. številke, odgovora pa navadno nismo dobili, ali pa šele čez mesec dni. Delo upravnistva otežkoča tudi to, da noben naročnik ne pripomni ali je star ali nov? To opuščajajo posebno šolski voditelji voditeljice, posamezni učitelji in učiteljice, ki pridobivajo naročnike med šolsko mladino. Delo je tudi iako olajšano, če se pošilja list skupaj na naslov učne osebe, ki je prijavila naročnike. V tem slučaju ne potrebujemo imenika naročnikov, temveč samo število naročenih izvodov. — Upravnistvo.

— **Poziv.** V današnji številki je razpisanih nekaj učiteljskih služb v slovenjegraškem okraju. Tovariši se posebe opozarjajo na razpisano nadučiteljsko službo na dvorazrednici v Podgorju pri Slovenjgradcu. Kraj leži v ravnini ob okrajni cesti ter je od tam do Slovenjgradca eno uro, do postajališča Šmartin pri Slovenj-

gradu pa le pol ure hoda. Razven prostega stanovanja sta na razpolago prostori vrt in sadonosnik. Lega kraja je tudi ugodna za čebelarstvo.

— **Učiteljski!** Vsi tovariši(ce), ki se zanimajo za počitniški izlet po naši državi, se vabijo na I. sestanek, v soboto, 30. t. m. ob 1½15. uri v hotel »Tivoli«! Vabljeni so tudi tovariši(ce), ki se izleta ne udeležijo! — S. M.

Nove knjige in druge publikacije.

— **kpl Tiskovna zadruga v Ljubljani.** V založbi Tiskovne zadruge je pravkar izšla knjiga: L. Andrejev, Povest o sedmih obešenih. Poslovenil Jos. Vidmar. Str. 150. Cena 13 Din, po pošti 1.50 Din več.

— **kpl Zvezna knjigarna, Ljubljana, Marijin trg št. 5.** je založila »Pevski koledar« za leto 1923. Izdala ga je »Zveza slov. pevskih zborov«. Cena 10 Din lično vezanemu izvodu.

— **kpl Likature v obliki razglednic** gđ. Hubada, Dražila, Adamiča in Prelovca se dobe v Zvezni knjigarni v Ljubljani, Marijin trg 8. Cena razglednic 75 p. Pevskim društvom priporočamo, da naroče pošiljalke kolektivno.

— **kpl Kdor hoče, da je njegova žena varčna,** ta jej kupi Gospodinski koledar Jugoslovanske Maticice, ki je pravkar izšel in ki ga je moštirsko uredila pisateljica Utva. Uredniški del koledarja obsega 112 strani velike osmerke in veča vseeno le 10 Din. Vsebinsko koledarja je bogata in za varčno in praktično gospodinjno neobhodno potrebna.

— **kpl Draginja le premagana** za vsako gospodinjico, ki se ravna po navodilih »Gospodinskega koledarja Jugoslovanske Maticice« za leto 1923, ki je pravkar izšel pod spretnim uredništvom pisateljice Utve. Ker velja koledar vrhu tega samo 10 Din, smo prepričani, da ne bo gospodinjice, ki si ga ne bi omislila.

— **kpl Ravnokar je izšla knjiga o »Jefiki«** II. pomnožena izdaja, katero je spisal dr. Karl Pečnik. Cena brošurani knjigi je 14 Din, po pošti 15 Din. Dobiva se pri založnikih Gorjanc & Leskovšek, v Celju in v vseh drugih knjigarnah.

— **O knjigi** še izpregovorimo.

— **kpl Antologija savremene jugoslovanske lirike.** Izdaje knjigare Vinko Jurč, Split. Cena brošir. izv. 30 Din.

Naše narodno prosvetno delo.

Šolski odri in pevske zbori.

— **po Šolska mladina v Mokronogu** je priredila na predvečer in na rojstni dan Nj. Vel. kralja Aleksandra pod vodstvom naše agilne tovarišice gđc. L. Kosenini mični igrice »Ujedinjenje« in »Skratje«. Zadnji so bili prav ljubki ter so povzročili obilo prisrčnega smeha. Kar se »Ujedinjenja« tiče, je škoda da je igrica tako kratka, vendar na še vedno zvone v naših sreih navdušujoče besede Matere in pa navdušena pesem Mladih junakov, da

Spet Istra naša bo in Soča,

spet naša Reka, naš bo Trst...

Srčno želimo da bi naša vrla tovarišica vztrajala na tej poti ter nas obdarila še z mnogimi slinimi prireditvami.

— **po Slovenjgradec.** V proslavo rojstnega dne Nj. V. kralja, je tukajšnja meščanska in osnovna šola uprizorila Fr. Finžgarjevo dvodejanko »Vedež«. Moderno zasnovana, vsebinsko polna igrica je izšla v predzadnjem »Novem Rodu«. Krasna igrica za naše malčke, zelo hvaležna in otroci jo igrajo z navdušenjem. Režija je bila v dobrih rokah tovarišic Milke Dularjeve in Tončke Vaupotove. Neustrašen nastop posameznikov je to pot izbornou uspel in presenetil marsikogar. Ko so na nastopili palčki z Vedežem ter zapeli in zarajali tako rajsko lepo, je občinstvo med sceno dalo duška svoji radosti. Lepa slika je bila to, stala je mnogo truda tov. strokovno učiteljico Ajko Mandeljevo, ki je sestavila plesne vaje in tudi sama vadila tiste majčkene palčke.

sanje v življenju v bistvu različno od risanja, ne več neposreden izraz misli, temveč čisto mehaničen pripomoček, ki si bomo z njim nekoč razbremenjevali spomin, je treba, da otroka takoj, ko mu je postala črka samo konvencionalno znamenje za določen glas, usmerimo, da se privaja te črke reprodukcirati v onih čisto natančno določenih oblikah, kot jih zahteva življenje: pisava bodi hitra, razločno čitljiva in lična. Upoštevati pa moramo pri tem, da se otrok bori z obliko črke: ta je zanj nekaj, pri čemer njegova domišljija preneha delovati ter je navezan edinole na delo svojih še tako malo abstraktnemu mišljenju vajenih možgan. Nikakor ne smemo kosati njegove pazljivosti, ki jo uporablja na čisto abstraktno obliko črke, s tem da ga spustimo v morje praznega papirja. Olajšajmo mu to zanj tako izvanredno težko delo stem, da mu pokažemo pot: dajmo mu vrste, po katerih bo hodil. Zaboga, nikar mu ne pripovedujmo z besedami n. pr.: I je proti e toliko in toliko krat večji ali manjši itd. itd. — v nobeni, tudi ne v manj učeni obliki; naj piše v vrste, naj si razmerje z očmi otiplje sam, naj si ob vrstah

kakor ob vizirnem okviru izuri svoje oko, dokler mu to razmerje ne preide v meso in kri — brez vsega teoretičnega razlaganja. Tako ga učimo pisati z življenjem. Mislim, na tak način naj bi vadili do konca 4. šol. leta. Ne zahtevam tu stroge meje: postopa naj se individualno: oni učenci, ki pokažejo lepše uspehe, bodo z veseljem in ponosom pozdravili učitelja, ki jim kot nekako priznanje dovoli, v resnici pa zahteva, da pišejo v zvezke brez črt. Nastalo bo tekmovanje — prvi predpogoj živahnosti in uspeha v šoli, do konca 5. šol. leta pa bodo razen morda par izredno slabih piscev imeli vsi nečrtane zvezke. Da ni prehod prezelek, bi uvedel tkzv. podložke, pa ne v sploh, nekaterim bi bili samo v cokolj. Individualno in za par mesecev morda; potem pa brezpogojno zvezke brez črt. Zdaj si na poti iz šole; pomagaj si sam. In ne bo mu težko. Saj je bila pot do te točke postopna in temeljita.

Pravzaprav sem pri koncu. Le še na en drobec bi rad opozoril, ki se bo zdel morda komu zmešen, na čigar važnosti pa sem odločen da vstrajam vkljub vsemu.

Pri pisanju v črtah se nam nudi izborna prilika, da vzgajamo učence k oni čednosti, ki je v človekovem življenju, verjemite mi, zelo zelo potrebna: k natančnosti. Ni bedanterija, ni filisterstvo, če dosledno, odločno in strogo pazim, da piše učenec ravno med vrste, ne čez, ne podnje. Vadim jih stem velike zvestobe v malem in je to tudi pouk za življenje, bo nekoč mogočna veja na drevesu značaja.

Če skiciram zdaj svoj referat z osnovnimi potezami, bi te bile sledeče: Zvezki naj bodo črtani:

1. Ker črtani zvezki nikakor ne nasprotujejo principu »uči za življenje«, temveč ga celo podpirajo;

2. ker obenem ustrezajo metodično-didaktični zahtevi »uči od lažjega k težjemu« in »poučuj nazorno«;

3. ker se z njimi nikakor ne omejuje individualizacija pouka, pač pa ji moja v psihologiji pisanja utemeljena razdelitev šolske dobe v 3 razdobja celo uglaja pot;

4. ker moderna pedagogika odločno zahteva, da ves svoj pouk fundamentiramo na naše znanje o otrokovi psihi;

5. ker pisanje po črtah tudi učitelju olajšuje delo in mu zagotavlja trajen in ne samo navidezen uspeh in

6. ker je pisanje po črtah važnega vzgojnega pomena.

Kar se tiče table, mora seveda korespondirati z zvezki. Na nečrtano tablo mi je težko pisati. Iz bližine, v kateri stojim, ne morem pregledati vrste, pišem krivo; če si tablo sproti črtam, izgubim mnogo časa in vrste, ki jih moram vleči z okorno kredo, še niso nikdar tako enakomerne, kot bi morale biti, da bo moje o'sanje to, kar mora biti, — vzorčnosti. In nazadnje — imam tablo vendarle črtano, samo mnogo dražje in slabše.

Stojim pred Vami in Vas vprašujem, kakor Hamlet:

Biti ali ne biti? Črte ali ne črte?

Prosim, povejte svoje mnenje.

Ali je vaša šola že vposlala prispevek za Neratov temeljni kamen »Učiteljskemu domu v Mariboru«? Ko dajemo drugim, dajmo tudi sebi!